

BERKENYE OSZTÁLY

Szerkesztette
ERDÉLYI KATA

Lektorálta
HORVÁTH NATÁLIA

PILLANATKÉPEK AZ ÓSZÖVETSÉGBŐL

Budapest, 2016

Michelangelo: Ádám teremtése

Kép forrása:

<http://www.sacred-destinations.com/italy/rome-sistine-chapel/photos/ceiling-creation-wga>

Az Ádám teremtése című freskó a Sixtus-kápolnában található. A kápolna eredeti neve Capella Maior. Ez a mindenkori pápa magánkápolnája, és itt tartják a pápaválasztásokat is. Eredetileg egyszerű, szegényes, ferences ren-

di épület volt, kis ablakkal, dongaboltozattal. A mennyezet régen kék színű volt, arany csillagokkal. Ma már tagolt, a heveder-ívek szélén nagyméretű ablakok találhatóak. A párkányok téglalapokat alkotnak a mennyezeten, ezekben láthatóak a freskó részletei. A kápolna freskóit nagy művészek festették. A reneszánsz mennyezetfreskó Michelangelo műve, amit 1508 és 1512 között festett. Ez a világ egyik legismertebb alkotása, és 540 m² területével a legnagyobb egybefüggő freskó. Egyedülálló tablója az Ószövetség szereplőinek és eseményeinek. A képen látható freskórészleten Isten, mutatoujjának érintésével, életre kelti az első embert. Ádám erőtlén karmozdulata ellentétben áll az Úr dinamikus, erőteljes mozdulataival. Az Isten köpenyéből előbújó alakok közül a nőalakot Évával vagy Sophiával, a Bölcsességgel azonosítják, ezzel utalva a Példabeszédek 3,19-re: *Az Úr bölcsességgel alkotta a földet*. Leo Steinberg művészettörténész szerint a köpeny árnyékában lévő angyalok, Belzebub és Lucifer, a gonosz megtestesítői. Másik állítása szerint az Úr jobb kezénél lévő gyerek maga Jézus.

Én először tavaly rajz órán halottam a Sixtus-kápolnáról, és teljesen lenyűgözött a mennyezetfreskó szépsége és mérete. Ádám teremtésének jelenetét pedig különösen szépnek találtam, így örültem, hogy egy kicsit utánajárhatok a freskónak. Szerintem ez az egyik legszebb Bibliai témájú alkotás.

Írta: Huba Flóra

Források:

https://hu.wikipedia.org/wiki/A_Sixtus-k%C3%A1polna_mennyezetfresk%C3%B3ja

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Sixtus-k%C3%A1polna>

megtekintés dátuma: 2016. május 3.

Masaccio: Kiűzetés a paradicsomból

A képen Ádámot, Évát és Szent Mihály arkangyalt látjuk a paradicsom kapuján kívül. Ádám és Éva arcára kiül a fájdalmas megdöbbenés, mert nem tartották be az isteni parancsot, és ettek a jó és a rossz tudásának fájáról. Ezt a freskót Masaccio 1425-ben festette Firenzében egy templom kápolnájának falára. Eredetileg az emberpár meztelen volt, később faleveleket festettek rájuk.

A freskó olyan különleges festési technika, amit vizes vakolatra festenek, a porfestékeket mészvízzel keverik össze. Minden nap csak annyit vakolnak fel a falra, amennyit aznap megfestenek. A vakolat nem száradhat ki.

Masaccio, az olasz reneszánsz időszakának jelentős festője. Freskói a humanizmus gondolatvilágának legkorábbi emlékei, amelyeken az alakokat addig ismeretlen plaszticitással ábrázolta. Rövid pályafutása ellenére (27 évet élt) mély hatást gyakorolt más művészekre. Egyike volt az első festőknek, aki használta festményei megkomponálásában a perspektíva tudományát. Ma csupán négy freskót ismerünk, amelyek kétségtelenül Masaccio keze munkája, más művekről csak feltételezik, hogy ő készítette, ismét más festmények pedig az idők folyamán elvesztek vagy megsemmisültek.

Írta: Sallai Masa

Források:

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Masaccio>

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Fresk%C3%B3>

Megtekintés dátuma: 2016. április 24.

Kép forrása: http://www.museumsinflorence.com/musei/Brancacci_chapel.html

Zichy Mihály: Káin megöli Ábelt

A Somogy megyei Zala községben megnyitott Zichy Mihály Emlékmúzeumban láthatjuk most a festményt, a tárlat legelején. Zichy fiatakorában három bibliai témájú festményt készített, melyek közül a *Káin és Ábelt* 1846-ban festette. A *Káin és Ábel* keletkezésének pontos hátterét nem ismerjük. Zichy Waldmüller osztrák festő bécsi iskolájában tanult. Közben, még 1846-ban, mesterével négy hónapos itáliai tanulmányutat tett. Valamikor ebben az időben festhette a képet, s valószínűbb, hogy Bécsben. A kép hátoldalán mindenesetre az 1846-os évszám szerepel. Nem kizárt azonban, hogy az itáliai út után, az ott nyert múzeumi benyomások hatására született.

Így senki sem ábrázolta a témát sem Zichy előtt, sem utána, Öccse megölése után Káin most önmagát is megöli lelki értelemben: hallani sem akar felelősségről, megbánásról, beismerésről. A háttérben hegyek elmosódó, kopár sziluettjei látszanak. A kép jobb oldalán Káin lép előre, mögötte balra, a megölt Ábel, fejfelé. Káin visszatekint öccsére, láthatjuk kemény vonásait. Káin szeméremtestét egy áloélevél takarja. Káin rátámadt Ábelre és megölte. A szörnyű gyilkosság után sem vádolja azonban az Isten. Isten nem vádol, nem kárhoztat. Káinon sehol a beismerés, a megbánás, a megrendülés. Ez a magyar művész hozzájárulása a bibliai történet európai feldolgozásaihoz.

Írta: Kandra Benjámin

Forrás:

http://www.nyitottszemmel.hu/pages/cikk_print.php?cikkID=298

megtekintés dátuma: 2016. május 3.

Kép forrása: http://www.nyitottszemmel.hu/pages/cikk_print.php?cikkID=298

Edward Hicks: Noé bárkája

Kép forrása:

<http://www.philamuseum.org/collections/permanent/52107.html?mulR=458997629|1>

Isten megharagudott az emberekre gonoszságuk, erőszakosságuk és a bűnben való megátalkodottságuk miatt; elhatározta, hogy mindent eláraszt vízzel, és a szárazföldről eltöröl minden élőlényt.

Mezopotámia legősibb kultúrájának, a sumérnak a története az özönvízzel kezdődik. A Kr.e. II. évezredben már ismert volt a Gilgames-eposz a Közel-Keleten. Nagy valószínűség szerint a Biblia szerzői is ismerték az özönvíz történetének mezopotámiai változatát. Tény ugyanakkor, hogy a hasonlóságon kívül számos eltérés mutatkozik a két szöveg között. Olyan részletek, amelyek arra engednek következtetni, hogy létezett ezzel párhuzamosan egy másik, hasonlóan régi történet is. Az antropológusok a víz elárasztotta földkerekség mítoszát tekintik az emberiség egyik legősibb és legelterjedtebb mítoszának. Majdnem háromszáz özönvíz történet ismert szerte a világon, és a Bibliától a sumér, afrikai, ázsiai mítoszokon át az alaszakai, kaliforniai, thaiföldi, kínai, római és görög történetekig mindenütt megtalálható a hatalmas víz története, mely végzetes pusztítással járt.

Úgy gondolom, hogy Isten azért árasztotta el a földet vízzel, hogy megmutassa nekünk, hogy ő csak segíteni akar, hogy jobb életet élhessünk, de ha nem figyelünk rá, akkor nem tud segíteni.

Írta: Garamszegi Kata

Források:

www.femina.hu/terasz/tenyleg_megtortent_a_bibliai_ozonviz

www.noiportal.hu/main/npnews-8413.html

megtekintés dátuma: 2016. április 20.

id. Pieter Bruegel: Bábel tornya

kép forrása:

<http://collectie.boijmans.nl/en/object/3723/De-toren-van-Babel/Pieter-Bruegel-%28I%29>

A **Bábel tornya építése** idősebb Pieter Bruegel németalföldi festő három festményének volt témája. Ebből kettő maradt fenn. Bruegel szándékosan a római Colosseumra hasonlító képet festett. Ennek oka, hogy a kép keletkezésének idejében a Colosseum volt a keresztényüldözés egyik szimbóluma. A két fennmaradt festmény közül a kisebbik Rotterdamban, a *Museum Boijmans Van Beuningen*-ben található. Bruegel 1552. és 1553. között tett látogatást Rómában, így személyesen ismerte az ókori római építészet jellegzetességeit. Bruegel nagy figyelmet szentelt a háttér megfestésének. A két fennmaradt képen a tornyok rendkívül impozánsak széles alapzatukkal és sok szintjükkel. Közelebről szemügyre véve a képet, látható, hogy az emeletek nem vízszintesek, hanem spirálisan emelkednek. A képen látható munkások azonban az oszlopokat az amúgy ferde talajra merőlegesen emelik, ami bizonytalanná teszi az egész építményt, néhány boltív már építés közben omladozik, az alapozást és az alsó szinteket még nem fejezték be, amikor már elkezdtek dolgozni a felsőbb szinteken.

A teremtés könyve szerint Bábel tornyát Noé utódai építették, akik akkor még mind ugyanazt a nyelvet beszélték. Ezt mondták: *Jertek, építsünk magunknak várost és tornyot, melynek teteje az eget érje, és szerezzünk magunknak nevet, hogy el ne széledjünk az egész földnek színén!* (1Móz 11,4)

Írta: Kolozsvári Kende

Forrás:

https://hu.wikipedia.org/wiki/B%C3%A1bel_tornya_%C3%A9p%C3%ADt%C3%A9se
megtekintés dátuma: 2016. április 18.

Ferenczy Károly: Ábrahám áldozata

Kép forrása:

http://biblia.hu/a_biblia_a_magyar_kepzomuveszetben/pictures/big/140.jpg

Ferenczy Károly 1901-ben festett művének témája az az ószövetségi történet, amelyben Isten próbára teszi Ábrahám hitét. Az Úr azt kéri Ábrahám-tól, hogy áldozza fel egyetlen fiát, Izsákot. Ábrahám számára ez egy nagy hitpróba, hiszen fia az ő életének legnagyobb kincse. Ábrahám viszont engedelmeskedik az Úrnak, és kész arra, hogy fiát feláldozza. Ekkor lép közbe Isten angyala, aki elárulja Ábrahámnak, hogy Isten csak próbára tette hitét, de most már tudja az Úr, hogy hite erős és bízik benne.

A festmény Ferenczy életművének egyik legmélyebb értelmű képe. Az öreg Ábrahám fia feláldozására készen áll. A fiú tehetetlen, kiszolgáltatott helyzetben van. Ezt egyrészt azzal fejezi ki a művész, hogy hátulnézetben ábrázolja őt, másrészt az összekötött kéz is jelzi a fiú cselekvőképtelenségét. Ábrahám arcán egyszerre látszódik az elszántság és a döbbenet az angyal közbelépése láttán. Az angyal ruhája zöld, akárcsak a természet. Széles mozdulatával elválasztja egymástól az apát és a fiút, lefogja Ábrahám kést tartó kezét. Az angyal az uralkodó alakja a műnek. Szélesre tárt karjával nemcsak szétválasztja, hanem össze is akarja kötni az apát és a fiút.

Mivel a festményt eddig nem ismertem, nagy hatást gyakorolt rám. Erőt ad a mindennapjaimhoz, hogy hitem ne inogjon meg, és tudjak áldozatot vállalni Jézusért.

Írta: Pinczi Tamara

Források:

http://biblia.hu/a_biblia_a_magyar_kepzomuveszetben/abraham_aldozata

http://epa.oszk.hu/02000/02030/00029/pdf/HOM_Evkonyv_35-36_741-756.pdf

megtekintés dátuma: 2016. május 6.

Caravaggio: Izsák feláldozása

Kép forrása: <http://www.uffizi.com/painting-sacrificio-di-isacco-uffizi-gallery.aspx>

Caravaggio *Izsák feláldozása* című festménye, amelyet 1595 körül festett, Firenzében, az Uffizi Múzeumban látható. A festmény barokk stílusban készült, a háttérben látható tájon a velencei iskola hatása érződik. Caravaggio valószínű, eszményítés nélküli, naturális ábrázolásmódja úgy mutatja be a történeteket, mintha a néző szeme előtt lezajló, valóságos események lennének. Caravaggio azt tűzte ki célul, hogy a hívők tanulatlan tömegei számára is közérthetően, világosan, közvetlen hangon, reális módon dolgozza fel a szent témákat, s a bibliai alakokat nem idealizálta, nem emelte ki hétköznapi környezetükből, hanem a valóságos jegyek hangsúlyozásával bizonyította létezésüket. Caravaggio nehezen nyerte el a közönség tetszését. Azokat a festményeit, amelyeken még nincs meg a kiforrott egyénisége, az emberek könnyebben fogadták el. Ilyen az *Izsák feláldozása* című kép. Azonban ez a kép sem illeszkedett teljesen a kor által meghatározott felfogásba, hiszen Izsák nem nyugszik bele a sorsába, hanem minden erejével küzd az életéért, segítségért kiált. Egészen idáig a nők és a gyermekek lényegtelenek voltak, Caravaggionál azonban ez megfordul, és Izsák kerül a kép középpontjába azzal, hogy szembeszegül apja akaratával.

Szerintem a képen nagyon szépek az arcok, és jók a fények, és azért választottam, mert látszódnak az arcokon az érzések és az indulatok.

Írta: Bereszlényi Zalán

Források:

<http://www.sulinet.hu/tovabbtan/felveteli/ttkuj/18het/muvtori/muvtori18.html>

<http://gondolatok-magazin.hu/index.php?view=article&id=51>

megtekintés dátuma: 2016.május 7.

Delacroix: Jákos harca az angyallal

Az Ószövetségben olvasható, hogy Jákob gyakran ügyeskedett, és többször is csalással jutott előre. Emiatt konfliktusa lett a testvérével, Ézsauval, és el kellett költöznie más vidékre. Húsz év múlva vissza kellett mennie. Félt, mert Ézsau fegyveresekkel várta. Szembe kellett néznie a korábbi bűneivel.

Jákob átkelt a Jabbók folyón, és ott maradt éjszakára. Ekkor egy idegen támadt rá, és küzdeni kezdtek. Egész éjjel küzdött Jákobbal, de nem tudott fölé kerekedni. Hajnalban az idegen megérintette a csípőjét, és az kifordult a helyéről, és Jákob meglátta, hogy nem is emberrel küzdött, hanem természetfeletti lénnel. Leborult előtte, sírt, és bocsánatért könyörgött. Az idegen megkérdezte, mi a neve. Ő mondta, hogy Jákob (=ügyeskedő).

Szólt az idegen: Ezután Izrael a neved, mert küzdöttél Istennel és emberekkel, és győztél. Ezzel Jákob megszabadult a kételyeitől, és nyugodtan ment Ézsau elé bicegve. Jákob alázatosan viselkedett, Ézsau megbocsátott neki.

Delacroix festménye ezt a küzdelmet mutatja. Jákob küzd a folyóparton, és győztes Izraellé válik. Jákob két neve összefoglalja életét: a bűnnel való szembefordulás Istennél elég ahhoz, hogy hibái ellenére bárkit elfogadjon.

Írta: Szén Barna

Forrás:

http://biblia.hu/az_oszovetseg_a_muveszetekben/jakob_harca_az_angyallal
megtekintés dátuma: 2016. május 10.

Kép forrása: http://www.musee-delacroix.fr/spip.php?page=document&id_document=248

François Pascal Gerard: József és testvérei

Kép forrása:

http://biblia.hu/az_oszovetseg_a_muveszetekben/jozsef_talalkozasa_testvereivel

Azért választottam ezt a történetet és képet, mert jó az, hogy az emberek képesek megjavulni, és megbocsátani egymásnak. József testvérei Józsefet kútba dobták, hogy ott haljon meg, majd inkább eladták rabszolgának, hogy hasznuk is legyen belőle. József ezután sokat szenvedett, később gazdag és hatalommal bíró ember lett, mert az Úr vele volt. Sok-sok év múlva a bátyjai elmentek Egyiptomba, hogy az éhínség idején élelemhez jussanak. József felismerte őket, de nem árulta el magát, mert meg akarta tudni, hogy megváltoztak-e a testvérei. Amikor Júda, aki korábban gonosz volt, föl akarta áldozni magát legkisebb testvérükért, akkor József rájött, hogy testvérei megváltoztak.

Ekkor elárulta, hogy ő József és a következőket mondta nekik:

„...Ne bánkódjatok és ne bosszankodjatok azon, hogy ide eladtatok; mert a ti megmaradásotokért küldött el engem Isten..., hogy előkészítsem a ti megmaradásotokat e földön, és hogy megmenthesselek benneteket... Ti gonoszt gondoltatok énellenem, de Isten azt jóra gondolta fordítani...Siessetek és menjetek fel atyámhoz, és mondjátok néki: Ezt mondja a te fiad, József: Az Isten engem egész Egyiptomnak urává tett, jöjj le énhozzám, ne késsél” (1Móz 45,5–7. 9; 50,20)

Ezt a pillanatot láthatjuk a képen is. Egyes testvérek arcán lehet látni, hogy nagyon szégyellik magukat, a többiek arcán pedig nagyon nagy öröm van. József kitarja a kezét, mintha át akarná ölelni a testvéreit.

Írta: Hab Nikolett

Rembrandt van Rijn: Mózes megtalálása

Kép forrása:

<http://www.philamuseum.org/collections/permanent/102257.html?mulR=339413429|14>

József halála után Izrael népe egyre gyarapodott. Idővel *új király* lett Egyiptomban, aki Józsefet már nem ismerte. A fáraó attól tartott, hogyha a zsidók tovább szaporodnak, háború esetén az ellenséghez csatlakoznak. A fáraó először robotmunkára fogta Izrael népét, később megparancsolta: „minden újszülött fiút vessetek a folyóvízbe”. Terve azonban megghiúsult, mert éppen ez a rendelet mozdította elő Izrael későbbi vezetőjének alapos felkészülését!

Ebben az időben született meg *Mózes*. Szülei három hónapig rejtegették. Ekkor készítettek egy gyékényládácskát, bekenték gyantával és szuokkal, és beletették a gyermeket, majd a folyóvíz szélén a sás közé rejtették. Leányuk, *Miriam* távolról figyelte öccsét. Egyszer a fáraó lánya a Nílushoz ment fürdeni. Meglátta a kosarat, és meglátta benne az apró teremtet. Megesett rajta a szíve. Mirjam odament hozzá és ezt kérdezte: Elmenjek és hívjak egy szoptatós anyát, hogy táplálja néked a gyermeket? Eredj el! – mondta a fáraó leánya. Elment azért a leány, és elhívta a gyermek anyját. Vidd el ezt a gyermeket és szoptasd nekem, és én megadom a te jutalmadat – mondta a fáraó leánya. És az asszony szoptatta a gyermeket. Amikor felnőtt a gyermek, elvitte a fáraó leányához, aki fiává fogadta, és elnevezte Mózesnek, ez azt jelenti: *A vízből húztam ki*.

Milyen különös útjai vannak Istennek! Mózes édesanyja tudta, hogy kevés ideje van gyermeke nevelésére, ezért mindent megtett, hogy megtanítsa az igaz Isten ismeretére. Neveléséhez az Úrtól kapott segítséget.

Írta: Hevesi Laura

Forrás: Szabó Attila: Az Ószövetség a művészetekben (Bibliaiskolák Közössége Bp. 1991)

Domenico Fetti: Mózes az égő csipkebokornál

Ezt a képet 1614-ben Domenico Fetti készítette 25 évesen. Ez a művész egyik leghíresebb alkotása. A festményen láthatjuk, amint Mózes leveszi saruját, miközben az égő, de el nem hamvadó tüzet szemléli. Nem akar hinni a szemének, hogy az ég és a föld Teremtője egy szerény csipkebokrot választott megjelenése helyéül. Isten sohasem hatalmával, hanem szeretetével és igazságával akar az emberre hatni, bennünk erkölcsi változást előidézni. Sokkal inkább szeret „rejtőzködni”, szolgálni, mint kitűnni, uralkodni. A képen megfigyelhető Mózes arc kifejezése, amint csodálkozva szemléli a csodát. A Bibliában az áll, hogy Mózes éppen juhokat legeltetett, ezt Domenico Fetti kiemelte, ezért egy bárányt festett a lába mellé. A jelenség közben éppen dél körül járhatott az idő, ezért volt olyan furcsa, hogy a növény életben maradt, hisz a déli napsütés, a meleg a tűz terjedését csak segítette, de a bokor mégsem égett el. A csipkebokornál kapja meg Mózes valószínűleg legnehezebb feladatát, ez is leolvasható az arcáról. A feladata az volt, hogy neki egymagának kellett a fáraó uralma alól kiszabadítani a zsidókat.

Írta: Tahi-Tóth Benedek

Forrás:

http://biblia.hu/az_oszovetseg_a_muveszetekben/az_ego_csipkebokor
megtekintés dátuma: 2016. április 20.

Cosimo Rosselli: Átkelés a Vörös-tengeren

Kép forrása:

<http://www.artbible.info/art/large/535.html>

Ezt a reneszánsz freskót, amely a római Sixtus kápolnában található, 1481–1482-ben festette Cosimo Rosselli. A mérete impozáns: 350 cm × 572 cm. Az én véleményem szerint ez a freskó nagyon szép és kidolgozott munka: a festőművész kiemeli a Vörös-tenger hullámai között éppen elvesző sereget, a szemben levő oldalon Mózeset és az egyiptomiaktól végleg megszabadult népét. Az elvesző hadsereg fölött gyülekező sötét viharfelhők Isten haragját jelképezik, míg a túloldalon, a ragyogó kék égbolton megjelenő szívdárvány az isteni szövetséget.

Az egyiptomi fáraó arcán halálfélelem és kétségbeesés tükröződik, mert tudja, hogy nincs menekvés Isten haragja elől. A vízből kiemelkedő oszlop azt a tűzoszlopot jelképezi, amit Jahve küldött az egyiptomiak megzavarására. A kép azt a pillanatot örökíti meg, mielőtt végleg hullámsírába merül a korábban oly büszke és hatalmas sereg.

A megmenekült zsidók oldalán az előtérben az aransárgás ruhájú, zöldköpenyeges férfi Mózes, aki újabb bizonyosságát tapasztalta meg annak, hogy Isten vele és a kiválsztott néppel van. Mellette a kék ruhában ülő nőalak Miriam prófétanő, aki egy húros hangszeren játszik a megmenekülés örömére. Az izraeliek egy része már elindult az ígért földje felé, az ő távolodó alakjuk kivehető a zöldellő dombok között.

Írta: Radics Zsombor

Forrás:

https://en.wikipedia.org/wiki/The_Crossing_of_the_Red_Sea_%28Sistine_Chapel%29
megtekintés dátuma: 2016. április 25.

Nicolas Poussin: Mózes vizet fakaszt a sziklából

Kép forrása:

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Nicolas_Poussin_-_Mo%C3%AFse_faisant_jaillir_l'eau_du_rocher.jpg

Nicolas Pousin 1594. június 15-én Les Andelysben született, és 1665. november 19-én 71 évesen halt meg Rómában.

Ez a kép arról szól, hogy a nép könyörgött Mózeshez, hogy adjon nekik vizet, Mózes pedig így felelt nekik: Miért szálltok perbe velem? Miért kísértitek az Urat? De a nép szomjazott a vízre, ezért tovább zúgolódott Mózes ellen, és azt mondta: Azért hoztál föl minket Egyiptomból, hogy most szomjúsággal ölj meg minket gyermekeinkkel és jószágunkkal együtt? Akkor segítséget kért Mózes az Úrtól. Mózes azt mondta Istennek: Mit csináljak ezzel a néppel? De az Úr azt mondta Mózesnek: Menj végig az nép előtt, és végy magadhoz néhányat Izráel vénei közül, vedd a kezedbe a botodat is, amellyel a Nílusra ütöttél, és menj! Én majd ott állok előtted a sziklán, a Hóreben. Üss a sziklára! Víz fakad belőle, és ihat a nép. Mózes így cselekedett Izráel vénei előtt. Azután elnevezte az a helyet Masszának és Meribának Izráel fiainak perlekedése miatt. (2Móz 17,2–7)

Írta: Boma Charles

Forrás: <http://www.nicolaspoussin.org/biography.html>
megtekintés dátuma: 2016. május 27.

Nicolas Poussin: Az aranyborjú imádása

Kép forrása:

<https://www.nationalgallery.org.uk/paintings/nicolas-poussin-the-adoration-of-the-golden-calf>

Az ószövetségi történet szerint Isten felhívta Mózeset a Sínai-hegyre, hogy átadja neki a kőtáblákat a Tízparancsolattal. Miközben Mózes negyven napig a hegyen volt, a nép megkérte Áront, hogy csináljon nekik új istent.

Nicolas Poussin 1594. és 1665. között élt. *Az aranyborjú imádása* című képét 1633–1634-ben festette, ma a londoni National Gallery-ben látható.

Poussin festményén a középpontban az aranyborjút láthatjuk, amit Áron készített az emberek ékszereiből. Körülötte a féktelen kicsapongással és vad táncsal ünnepelő tömeget élénk, rikító színekkel ábrázolta a festő. A kép bal felső részén Mózeset látjuk, amint jön le a hegyről Józsuéval, és „szent haragjában” darabokra töri a kőtáblákat.

Azért választottam ezt a képet, mert tetszik, hogy rajta van Mózes is, és a táncoló tömeg is. A történetet pedig azért választottam, mert Mózes ebben a részben tényleg úgy viselkedik, mint egy hétköznapi ember, mert dühében összetöri a kőtáblákat.

Írta: Németh Csongor

Forrás:

http://biblia.hu/az_oszovetseg_a_muveszetekben/az_aranyborju
megtekintés dátuma: 2016. április 25.

Michelangelo: Mózes

Kép forrása:

<http://www.sacred-destinations.com/italy/rome-san-pietro-in-vincoli>

Michelangelo, a reneszánsz polihisztor egyik zseniális alkotása a carrarai márványból készült szobor. Az ülő Mózes testtartása komor, egyik karját a kezében lévő kőtáblákon nyugtatja, másik kezével szakállába kap. Mózes ruházata, köntösének redői gyönyörűen vannak megmunkálva, izmos karja, csontos és inas keze bámulatosan szép és tökéletes, nemkülönben a lábszára, a térd és a lábbeliből kilátszó lábfeje. Minden részlete annyira hibátlan és élethű, hogy – a leírások szerint – Michelangelo a mű elkészültekor, állítólag a szobor térdére ütött kalapácsával, arra szólítva Mózeset, hogy álljon fel. Mintha természeti erők költöztek volna a testébe: szakálla zuhatag, térd szikla, haja láng. Szemöldöke összerándul, tekintete megvető és fenyegető.

Miért ábrázolják Mózeset szarvakkal? „Amikor Mózes lejött a Sinai hegyről, - a tanúság két kőtáblája Mózes kezében volt, amikor lejött – Mózes nem tudta, hogy arcának bőre ragyogott, mivel vele beszélt.” (2Móz 34,29). – olvassuk a Bibliában. A Vulgata úgy írja, hogy Mózesnek „szarva” volt. Ez egy fordítási pontatlanság, ami abból adódik, hogy a héber írásban nem használnak magánhangzókat, hanem csak az olvasáskor szokták behelyettesíteni. Így felcserélték a héber „qaran” (ragyog,) és a „qeren” (szarv) kifejezéseket. Mivel a Vulgata fordítás évszázadokon keresztül irányadó volt a kereszténységben, ezért terjedt el a képzőművészetben az a szokás, hogy Mózeset szarvakkal ábrázolták.

Írta: Hajdu Bence

Forrás:

<https://www.kozterkep.hu/~11471>

megtekintés dátuma: 2016. április 24.

Gustave Doré: Józsué megállítja a Napot

Kép forrása: <http://catholic-resources.org/Dore/Images/OT-053.jpg>

Akkor így szólt Józsué az Úrhoz, azon a napon, amelyen az Úr kiszolgáltatta neki az amoritákat –, Izrael szeme láttára fölkiáltott: „Nap, állj meg Gibeon fölött, s Hold, Ajalon völgye fölött!” S a Nap megállt, a Hold is megállt, amíg a nép bosszút nem állt ellenségein. (Józs 10,12–13a)

Gustave Doré (Strasbourg, 1832. január 6.–Párizs, 1883. január 23.) francia grafikus, a romantikus illusztráló művészet egyik legnagyobb alakja. Rendkívüli rajztehetsége korán megnyilatkozott. Először a párizsi lapokban jelentek meg litográfiái, majd 1754-ben elkészítette első nagyobb illusztrációsorozatát Rabelais művéhez, mellyel óriási sikert aratott. 1864-ben illusztrálta a Bibliát. „Művei fametszeteken jelennek meg, melyeken törekedett a festői hatásokra.” Festéssel is próbálkozott, de e művei nem hozták meg a sikert. Az iskola hiánya kissé érződik Doré művészetén, sokszor grafikai lapjain is. Művészetére erősen hatott a romantikus iskola és Delacroix. A XIX. század egyik legnépszerűbb művésze volt, műveivel szinte nemzedékek képzeletét irányította. *A pokol kapuja* című tusrajzát a budapesti Szépművészeti Múzeum őrzi.

A túloldalon látható kép Biblia sorozatának egyik darabja, van egy ehhez hasonló festménye is, de az kevésbé ismert.

Írta: Marosvári Gellért

Christian Eduard Böttcher: Gedeon kiválasztja a 300 embert

Kép forása:

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:B%C3%B6ttcher,_Christian_Eduard_-_Gideon_selects_his_army_of_300_by_observing_their_manner_of_drinking_from_a_stream_-_1908.jpg

Izraelt midiánita fosztogatók pusztították. Isten ekkor kinevezte Gedeont bírának, és biztosította támogatásáról. Isten lelke betöltötte Gedeont, aki harcra szólította fel Izraelt. Gedeon kétszeres jelt kapott a cséplőszérűre kitett gyapjúpróba által arról, hogy Isten vele lesz.

Isten közölte Gedeonnal, hogy a 32000 fős sereg túl nagy, mert az emberek maguknak tulajdoníthatják a győzelmet. Gedeon először a félénkeket küldte haza, ekkor 10000 fő maradt. Majd a vízivási próba után 300-ra csökkent a sereg létszáma. Gedeon éjjel kikémlelte a midiánita táborát, és meghallotta, amint az egyik férfi álma jelentését magyarázta: „nem más ez, mint Gedeonnak a fegyvere. Kezébe adta az Isten Midjánt és az egész táborát”. Gedeon imádkozott, majd embereit három csapatra osztotta a midiánita tábor körül. Az éj csendjét hirtelen kürtzengés, vizeskorsók csörömpölése, fáklyák fénye és Gedeon 300 harcosának kiáltása törte meg: „Fegyverre az Úrért és Gedeonért!”. Az ellenség táborában nagy zűrzavar támadt. Egyik a másik ellen harcolt, és menekülni kezdtek. Izrael üldözőbe vette őket, fejedelmeiket pedig megölte. Ezután az ország negyven évig nyugalmat élvezett Gedeon bíraskodása alatt.

Gedeon engedelmeskedett Isten parancsának, jóllehet emberi szemszögből nézve, öngyilkosságnak tűnt 300 férfival szembeszállni egy 135000 fős ellenséges táborral. De tudta, hogy az Úr mindig megtartja ígéretét.

Írta: Nógrádi Anna

Forrás:

www.gyakorikerdesek.hu/kultura-es-kozosseg_vallas_3995818-ki-volt-gedeon-a-bibliaban
megtekintés dátuma: 2016. június 1.

Carl Bloch: Sámson és a filiszteusok

A kép bibliai háttere:

„A filiszteusok elfogták, kiszúrták a szemét és levitték Gázába. Kettős láncsal megkötözték és a fogságban malmot hajtottak vele.” (Bír 16,21)

Sámson Istentől kapott erejét eljátszotta, amikor Delilának, egy filiszteus nőnek elmondta ereje titkát, a hosszú haját. Delila elárulta őt, álmában levágta haját, így a filiszteusok el tudták fogni. A szemét kiszúrták, és a vak Sámsont rabszolgaként dolgoztatták. A megvakított Sámsonnal gabonát őröltettek.

Carl Bloch *Sámson és a filiszteusok* című képét 1863-ban festette, ma Koppenhágában, a Városi Művészeti Múzeumban őrzik. A festményen látszik Sámson ereje, ahogy tolja a malomkövet. Hiába van láncra verve, így is látszik ereje, a combján, a lábán, izmos karján. Látszik, ahogy izmai kida-gadnak. A filiszteusok gúnyolódva nézik, hogy a levágott hajú Sámson, hogy erőlködik. Az egyik filiszteus a malomkövön ül, és piszkálja egy hosszú bottal. A háttérben a még meg nem őrölt gabonával teli zsákokat látjuk, az előtérben a Sámsonról letépett, szétszaggatott ruhacafatokat festette meg Bloch.

Írta: Bártfai Botond

Kép forrása: <http://foto.smk.dk/index.php?p=KMS830.jpg>

Rembrandt van Rijn műhelye: Éli tanítja Sámuel

Kép forrása:

<http://www.getty.edu/art/collection/objects/743/workshop-of-rembrandt-harmensz-van-rijn-a-young-scholar-and-his-tutor-dutch-about-1629-1630/>

Krisztus előtt a XI. században – a bírák korában járunk. Volt egy Rámátáim-Cófimból való ember, akinek Elkána volt a neve. Két felesége volt: Penninná és Anna. Penninának két fia volt, Annának nem volt gyermeke. Elkána évenként járt áldozatot bemutatni. Az Úr papja Éli volt és annak két fia Hofni és Fienás. Anna a lelke mélyéig elkeseredve könyörgött az Úrhoz, hogy adjon neki fiúgyermeket. Egy idő múlva Anna teherbe esett és fiút szült; elnevezte Sámuelnek. Anna hálából, amiért gyermeket adott neki, felajánlotta gyermekét az Úrnak. Miután elválasztotta, elvitte az Úr házába, és bevitték Élihez. Hálaadással imádták az Urat, majd Elkána hazament, a gyermek pedig ott maradt Éli főpap felügyelete alatt. Éli főpap fiai, Hofni és Fienás nem Isten útján jártak, nagy bűnöket követtek el. Sámuel pedig végzte szolgálatát az Úr előtt. Sámuel nőttön-nőtt, és kedves volt mind az Úr előtt, mind az emberek előtt. Hofni és Fienás egy napon haltak meg, mert megvetették az Urat. Sámuel az Úr prófétájaként rendelte. (1Sám 1–3)

A festményen az idős Éli főpapot láthatjuk, amint a fiatal Sámuel tanítja a Szentírás igazságaira, a törvényre. A festmény érzékelteti azt, ami a Bibliából kitűnik: az engedelmes és tisztelettudó gyermek megnyugvást és vigaszt jelentett a fiaiban csalódott apának. Gyermekei miatt sokszor érzett lelkiismeretfurdalást, de Sámuel nevelésében örömét lelte.

Írta: Horváth Attila

Forrás:

http://biblia.hu/az_oszovetseg_a_muveszetekben/samuel_profeta
megtekintés dátuma: 2016. május 16.

Rembrandt van Rijn: Saul és Dávid

Kép forrása:

<https://www.mauritshuis.nl/en/discover/mauritshuis/masterpieces-from-the-mauritshuis/>

Izraelnek nem volt királya, mint a környező népeknek, hanem bírák vezették a népet. A nép arra kérte Sámuel prófétát, hogy adjon nekik királyt, aki kormányozza őket. Sámuel az Úr útmutatására felkente Sault királlyá. Saul és fia, Jonatán, többször győzelmet arattak a filiszteusokon. Saul legyőzte Amalek népét is, de mivel az Úr parancsa ellenére nem ölte meg az összes állatot, az Úr elfordult tőle. Sámuel az Úr útmutatása szerint kiválasztotta és felkente Dávidot. „Az Úr lelke elhagyta Sault, s egy gonosz lélek zaklatta, az Úr küldte” (1Sám 16,14). Szolgái elhozták Dávidot, hogy hárfázzon a királynak, és ettől Saul jobban lett, a gonosz lélek pedig továbbállt. Saul ott tartotta magánál Dávidot. Dávid párviadalban legyőzte Góliátot, majd több győzelmet is aratott a filiszteusok felett, amiért Saul irigykedett rá. Mikor újra megszállta a gonosz lélek Sault, a keze ügyében lévő lándzsával megpróbálta megölni Dávidot, de az kitért előle. Később hozzá adta lányát, de többször is elveszejtésére tört, így Dávidnak bujkálnia kellett. Saul saját kardjába dőlve halt meg, miután egy vesztes csatában három fia elesett.

Több mint 50 év után eredeti Rembrandt-alkotásként ismerték el a *Saul és Dávid* című festményt. A szakértők a Mauritshuis Múzeum vezetésével nyolcévi munkával, a legmodernebb technika segítségével bizonyították a remekmű eredetét. A festményt teljesen helyreállították. Az eredeti vásznat a XIX. században feltehetően két darabra hasították, az egyik Sault, a másik Dávidot ábrázolta. Erősen át is festették a művet. A festmény 1898-ban került a Mauritshuisba. Az 1960-as években vonták kétségbe az eredetiségét.

Írta: Stéger Bálint

Forrás: <http://mult-kor.hu/valoban-rembrandt-festette-a-saul-es-davidot-20150609>
megtekintés dátuma: 2016. május 6.

Caravaggio: Dávid Góliát fejével

Kép forrása:

<http://galleriaborghese.beniculturali.it/index.php?it/135/caravaggio-david-con-la-testa-di-golia>

Caravaggio (1571–1610) a *Dávid Góliát fejével* című képet néhány hónappal halála előtt festette. A kép a római Galleria Borghesében látható. A festményen az a jelenetet látjuk, amikor Dávid felemeli Góliát fejét.

A bibliai történet szerint az izraeliták és a filiszteusok háborúban álltak egymással. A filiszteusok között volt egy három méter magas katona, akit senki sem tudott legyőzni. Dávid, aki szinte még gyerek volt, jelentkezett, hogy megvívjon Góliáttal. Dávid elment a patakhoz, és szedett öt sima követ. Ezután Jehova segítségével szembeszállt Góliáttal. Góliát először nem is hitt a szemének, hogy ő egy ilyen gyerekkel fog harcolni, de ekkor Dávid elővette az egyik követ és parittyájával az óriás fejének lőtte, aki azonnal a földre zuhant. Erre a filiszteusok elmenekültek.

Caravaggio képén nincs háttér, mert az apró lényegtelen dolgok elvonják a néző figyelmét a lényegről. A középpontban Dávid áll, szinte világít a képen. A ruhája csak fél testét takarja, és öltözké olyan, mint Caravaggio kortársaié. Dávid kezében kard van, Góliát kardja, amivel korábban hengegett az óriás, és amivel Dávid végül levágta a fejét. Dávid nem győzedelmesen emeli magasba ellenfele fejét, hanem szomorkásan lefelé nyújtja előre, kicsit mintha a kép nézőjének is mutatná. Góliát arcán szenvedés látható, mintha még élne. "David szomorú szeme cseppet sem sugároz győzelmi mámort, sőt inkább részvétet látunk benne."

Írta: Hettyey Botond

Források:

<http://www.papiruszportal.hu/site/?lang=1&f=&p=32&n=1074>

megtekintés dátuma: 2016. május 3.

Marc Chagall: Dávid király

Kép forrása:

<http://www.wikiart.org/en/marc-chagall/king-david-1951>

Dávid az egyik legkiemelkedőbb személy a Bibliában, több mint ötvenszer említi az Ó- és Újszövetség. Dávid sokszor megmutatja istenhitét. Királyként jól vezeti országát, de amikor meglátja Betsabét, egyik vezérének feleségét fürdeni, nem tud ellenállni a kísértésnek, és elcsábítja az asszonyt. Szerelmükből gyermek is fogan. Ezért Betsabé férjét Dávid harcba küldi, hogy ott haljon meg a harctéren, és így megszabaduljon tőle. Terve sikerül, de mindez nem tetszik az Úrnak, ezért a gyermeket nem akarja életben hagyni. Dávid könyörög az Úrhoz, gyászol és bűneit megbánja, csak arra kéri Istent, hogy hagyja életben a gyermekét, de a bűnben fogant gyermek meghal. Végül Isten megkegyelmez Dávidnak, és a következő fia, Salamon egészszségben felnő, s Dávid után ő lesz a király.

Dávidnak élő kapcsolata volt Istennel, erről tanúskodnak a zsoltárok is. Egész életében Isten parancsai szerint próbált élni, de mivel gyarló ember volt, nem volt büntelen.

Dávid története sok művészt megihletett, mint például Chagallt is. Chagall, a világhírű festőművész orosz zsidó környezetből származott, így számára különösen fontosak voltak az ószövetségi történetek, köztük Dávidé is. Dávid királyt és életének részleteit sok festményén ábrázolta. A festő álomszerűen színes és fantáziadús képekben festette le Dávid életének fontosabb eseményeit. A túloldali kép bal oldalán látható Dávid, koronával a fején, lanttal a kezében. A bíbor színű ruha a hatalmat és a gazdagságot szimbolizálja. Betsabé fehér alakja a szépséget jelképezi. Dávid király története nem csak az Istent kereső ember története, hanem az emberi kultúra része.

Írta: Skultéty Hanna

Raffaello: Salamon ítélete

Kép forrása:

http://szeretetszeretet.network.hu/kepek/festmenyek__bibliai_jelenetek/raffaello_santi__salamon_itelete

Ez a kép Salamont ábrázolja, amint ítélezik. Salamon bölcshis zsidó király volt a Kr.e. X. században. Leginkább bölcs bíraskodásait őrizte meg a Biblia. Ezen a képen Raffaello a híres, anyákról szóló ítéletet ábrázolja, amelyben Salamon két asszony között dönti el, ki az életben maradt gyermek valódi anyja. Az ítélet során az asszonyokat próbára teszi: az a valódi anya, aki nem hajlandó ártani a gyermeknek, és inkább lemond róla, minthogy baja essék.

A kép jól kifejezi a helyzet drámaiságát a szereplők megfagyott és kimerevített mozdulatain keresztül. A gyerek igazi anyját fehérben, a rosszlelkű, csaló asszonyt sötétebb ruhában festette le a művész. A halott gyermek elnyúltan fekszik a földön, míg az élő gyermek a katona kezében rúgkapál, ezzel is fokozva az anyákban és az ítéletben feszülő drámát, és a kilátásba helyezett tragédiát. Salamon király úgyszintén hirtelen mozdulatot tesz, valószínűleg ezzel adja ki a parancsot, vagy éppen állítja le a gyermek kettévágását. A kép szélén található közönséget, amely valószínűleg valamilyen bölcsek tanácsa lehet, kissé közömbösnek, és a tragédiához szerintem nem illő módon ábrázolta Raffaello. Nem tudom, hogy mit akart ezzel a festő, mert én úgy gondolom, hogy ilyen feszült pillanatban, nekik is hasonlóan feszültnek kellene lenniük, mint az anyáknak, a katonának, és Salamon királynak. Ezért én azt gondolom, hogy a képnek csak az egyik fele mutatja jól a témát, a másik nem illeszkedik a témához.

Írta: Ürge Boróka

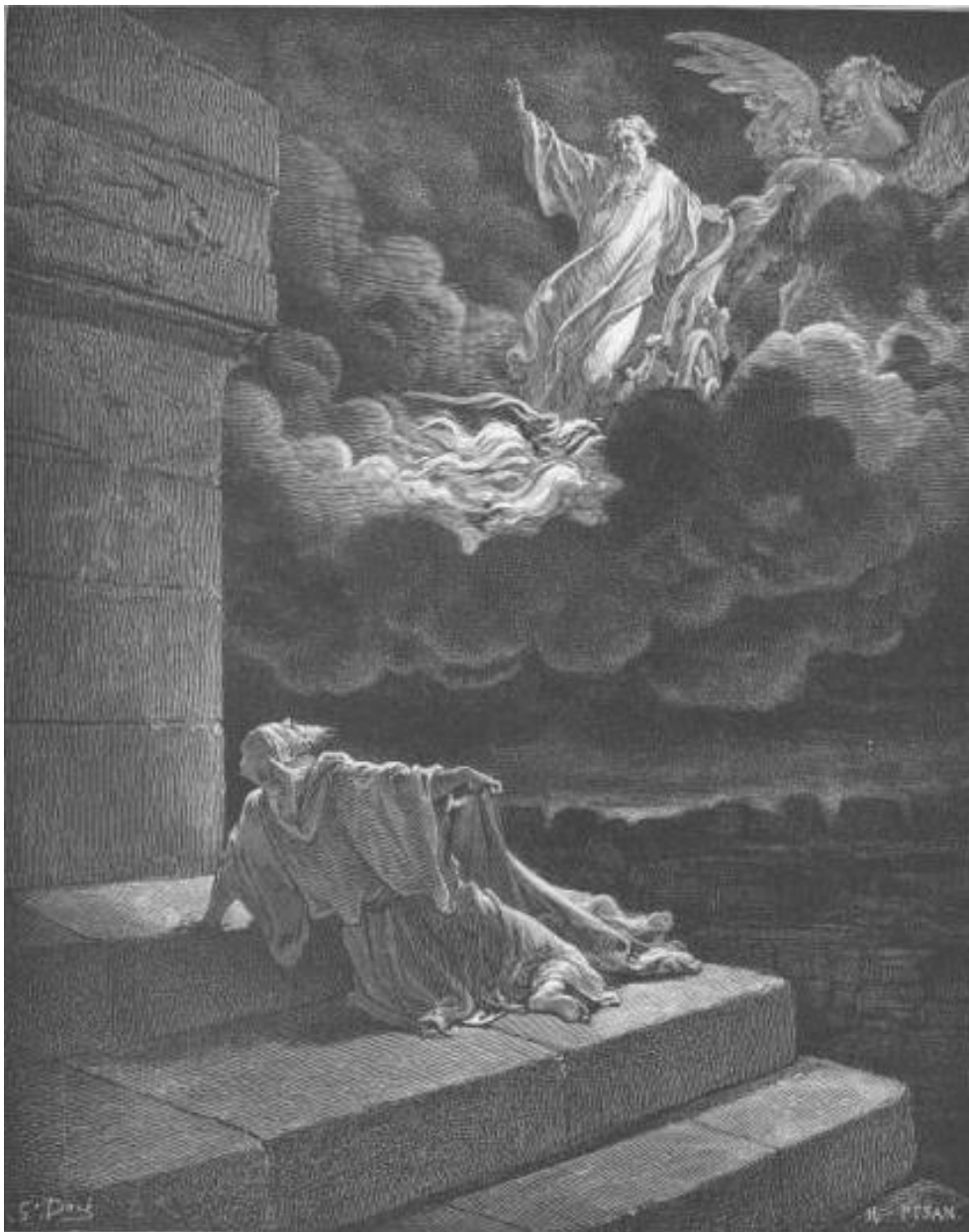
Johann Christoph Weigel: Mikeás próféciája

Kép forrása:

https://en.wikipedia.org/wiki/Micaiah#/media/File:Micaiah%27s_prophecy.jpg

Azért Mikeást választottam, mert hajlíthatatlan jellem volt, és ez nekem nagyon tetszik. Aháb, Izráel királya Júda királyának, Jósáfátnak a segítségével háborút indított, hogy visszaszerezze elvesztett területét. Aháb összehívott 400 prófétát, és megkérdezte: „Elmenjek-e harcolni Rámót-Gileáért, vagy letegyek róla?” Ők ezt válaszolták: „Vonulj föl, mert az Úr a király kezébe adja azt.” Jósáfát még így is vonakodott, és azt tudakolta, hogy nincs-e még „az Úrnak több prófétája”. Aháb mondta, hogy van még Mikeás, de ő mindig rosszat prófétál. Aháb elküldött Mikeásért. Mikeást a király követe arra igyekezett rávenni, hogy jót ígérjen az uralkodónak, de ő így válaszolt: „Az élő Úrra mondom, hogy csak azt fogom mondani, amit az Úr mond nekem.” Állta is a szavát, nem javasolta a hadjárat megindítását. Az uralkodó nehéz helyzetben volt: míg 400 prófétája révén az „Úr” a háború megindítására ösztönözte, addig ugyanez az Úr egy embere, Mikeás által nyugton maradást javasolt. Végül Mikeást börtönbe záratva a többség „isteni tanácsára” háborút indított. A háborút elvesztették, és az álruhában harcoló Aháb is meghalt. Így teljesedett be az, amit Mikeás előre megmondott.

Írta Muhari Dóra

Gustave Doré: Illés tüzes szekéren a mennybe ragadtatik

Kép forrása: <http://catholic-resources.org/Dore/Images/OT-102-med.jpg>

Elizeus erkölcsi tanításokra fogékony, szorgalmas, istenkereső lélek volt, de nem vetette meg a kétkezi munkát sem. Isten őt jelölte ki Illés utódjául. Éppen apja szolgáltaival együtt szántott a mezőn, amikor Illés megkereste. A fiatalember habozás nélkül követte a prófétát, aki a meghívás jeleként az ifjú vállára vetette palástját. Elhívása után évekig együtt munkálkodott Illéssel. Isten törvénye szerinti nevelési központokat hoztak létre. Végleges elválásuk előtt Elizeus hűségét Illés többször is próbára tette, de ő mindig kitartott mestere mellett. A Szentlélek kijelentette, hogy Illés prófétát az Úr tüzes szekéren fogja elragadni a mennybe. Búcsúzóul a mester megkérdezte hű tanítványától, mit kíván tőle? - „*Legyen, kérlek, a tebenned való léleknek kettős mértéke énrajtam!*” (2Kir 2,9) Elizeus nem hatalom, vagyon vagy siker után vágyakozott, hanem Istennel kívánt minél szorosabb szövetségre jutni. Elizeus úgy látta, hogy egyedül, Illés nélkül, csak Isten Lelke kettőzött mértékével tudná ellátni feladatát hitehagyó környezetében.

Elizeus sok csodát cselekedett az Úr akaratából. Például Gilgálban a mérgező főzeléket ehetővé tette, majd, Krisztus kenyérszaporításához hasonlóan, néhány árpakenyeréből száz embert lakatott jól. Naámánt, a szíriai király seregének fővezérét is meggyógyította bélpoklosságából. Sokan jöttek a prófétához, aki szerető, atyai magatartásával mindenkin segített. Halála előtt az Úr hosszan tartó betegséggel próbálta meg szolgáját, azonban a próféta Istenbe vetett bizalma, hite rendíthetetlen maradt.

Írta: Uzonyi Olívia

Forrás: http://biblia.hu/az_oszovetseg_a_muveszetekben/elizeus_profeta
megtekintés dátuma: 2016. május 6.

Ézsaiás próféta (XVIII. századi ikon)

kép forrása: <http://kizhi.karelia.ru/collection/prorocheskij-ryad/2556#lnk>

Ézsaiás próféta, Ámos fia, Jeruzsálemben született. Gazdag származású, okos ember volt, aki a királyi udvarban is nagy tekintélynek örvendett. Lehetséges, hogy ő volt Ezékiás királyfi nevelője. Hite és gondolkodása mélyen a Jahve-vallásban gyökerezett, de mindig kész volt Istennek az adott történelmi helyzethez kapcsolódó üzenetének megértésére és közlésére. Csodálatos látomásban Isten dicsősége jelent meg előtte, és az Úr szent voltával szemben meglátta önmaga és népe bűnösségét: az erkölcstelen életet, a bálványimádást, a társadalmi igazságtalanságokat, Isten tiszteletének megsértését. Mindezekért Ézsaiás elkerülhetetlennek látta Isten ítéletét a könynyelmű és hitetlen nép fölött. Azt hirdette, hogy az embereknek vissza kell fordulniuk Istenhez.

Lukács evangéliuma szerint Jézus, szolgálata kezdetén, a názáreti zsinagógában Ézsaiás tekercséből olvasta fel a rá vonatkozó jövendöléseket.

Az 1947-ben megtalált, Krisztus előtt keletkezett Holt-tengeri tekercsek közt fennmaradt a teljes Ézsaiás könyv is, amely nem mutat lényeges eltéréseket a Biblia későbbi másolataiban fennmaradt szöveghez képest.

Írta: Székely Botond

Források:

https://hu.wikipedia.org/wiki/%C3%89zsai%C3%A1s_pr%C3%B3f%C3%A9ta

<http://adventista.hu/tet/bsze/vazlat/esa.html>

megtekintés dátuma: 2016. június 15.